

Ведзижев Ахьмад дагалаьца (хьалкъа йоазанхо)

Пхьилекъонгий -Юрт...Беркате хиннай ца аьлча, ала х1ама дац. Укх юртара арабаьннабейй Граждански т1ем т1а, Сийлахь-Боккхача т1ем т1а лийта а лийга а дуккха турпалаш. Укхазара бейй йоазонхой классикаш Ведзижев А.А. Плиев У.М-С.,кхы а йоазонхой - современникаш Плиев Амир, Хамхоева Жимсари, Горчханов Бадрудин Царех массанех ала дукха хургдар са, х1аьта со вувца йоалар Ведзижев Ахьмад ва. Укх шера дезткъе пхиь шу доал цун. Из ца вовзаш цун произведенеш ца ешаш цхьа г1алг1а хургвац. Цун «Муте новраш» юкъара дешаш хинна лелаш да халкъа юкъе. Ший кхоллама никъ д1аболабеш поэт санна болабаьбале а, т1ехьаг1о йоазонхо хинна д1ач1оаг1веннав из. Поэзегара прозага кхаьчав из. Керттера белгало я цун дувцарий сатирей юмори, вешта аьлча сакъердаме оаг1онаш гойтар.

Цу наькъах болх беш цу хана дукха йоазонхой хиннабац.«Сенах велар 1аббас» яхача книжка т1а вувцар керттера турпалхо 1аббас ва, багахбувцама т1ара Цагенах таралесташ ва из. Зехьа аьннадац цох Гагиев Г. ший байта т1а:

Гоголя талант

Цагена дог...

Ж1алел мел доаллачоа

1оэллад ц1ог!

Г1адж тохаш санна

Низ бола дош тохаш

Бийнаб итт эзара

Йилбаза ког!

Кепатоханза йола «Пегаса букъа т1а», «Ахкан бийса» яхача байташка къаьгга гу уж бегашта язъаь хилар. Осмиев Хь., Гагиев Г. стихотворенешта пароди яь язъаь я стихаш.

Х1ара керда сборник ара мел доал, гуш да цун говзал лакхьялар: «Сецца» (1959 шу), «Пар» (1962), «Нажата нус» (1964), «Наькъаш къастача» (1965), «В1ашаг1 кхетар» (1967), «Хержараш» (1969), «Накъаваккхар» (1971), «Сенах велар 1аббас» (1973), «Ц1итохар» (1974), «Камаьршал» (1978), «Шелбенна кхуврч» (1983), «Лоамашкара дарз» (1986).

Вахарцара безам, къахьегаш, шоай вахар хоздара, тоадара, адамашта юкъера вошал ч1оаг1дара, замах т1ехьадисача г1улакхашта меттахьа х1ама тохара нах т1ахьехар из я йоазонхочун х1ара кердача сборника юкъеяхача произведений керттера лейтмотив.

- Сона эггара хьалха вайзар Ведзижев Ахьмад 1985 шера. Из дар ахкан д1айха ди.

«Писатель венав хьоашалг1а, аьнна хьахезар сона (со къона нус яр цу тайпан Ведаж-наькъан). Из Шолжа г1алий т1а вахар. (Писатель оалар цох, ц1а кхоабаш,коара несараш).

Сона духьал вера из иштта: хозача юхьара, т1аювхаш к1ай коч, галстук, 1аьржа костюм, хоза кога г1ирс.Гуш дар юртара воацилга!

Къамаьл де волавелча, безам кхы а ч1оаг1аг1а т1абохийташ, д1алаьцар цо са уйлаш.

Кхалнах беза болаш, царцара лерх1ам лакха болаш, царех къахеташ, кхалнаха т1алатта дукъ доккха хеташ вар «писатель».

Т1аккха тхона фу деза, селлара хозача къамаьлашца тхоаш хестадеши хилча.

Ц1аг1ара тха воккхача саго оалар, 1а иштта дувце ерашм раьза хургба хьона, хьа оаг1ув акхара лакха а лоаттабергба, аьле.

Ц1авахар «писатель». Цу дийнахьа сарралца «ткъамилгаш доакхача санна бай лувзар аз ког, хьадечох едда-хьийдда лелаш, дог айденна йолаш. Ва, фуд ер, аьнна, аз уйла йича, сона

дагадера: Тахан «писатель» вайзав сона, цунца кьмаьл даьд аз, цул совг1а, из-м тха ма вий, аьнна. Т1ехьаг1о кхийттар со, из тха хинна 1ац, из халкьан ва, дерригача халкьан ва. Уж мо бола нах вай ларх1а а беза, х1ана аьлча Даьхен духьа баьха нах уж. Сийрда лар юташ баьхаб, цудухьа цар ц1и йовргьац ц1аккха. Из вайзачул ,т1ехьаг1а (цу хана со г1алг1ай мотт хьехаш яцар) маганзар цун произведенеш к1оарга уйла еш ца йийшача. «Доттаг1чун баскет», «Лоа уллар когашта к1ал», «Кхор», «Лар», «Белхий». Цун кхоллама тематика тайп-тайпара я. Мел хьехаме произведенеш я ераш дешархошта, мел патриотизм гойташ я. Дувцар яхача жанраца дукхаг1а кьахьийга атта йоазонхо коравергргвац. Т1ехьарча шерашка Ведзижев Ахьмада, дукхаг1а терко йора повесташ язьяра. Проза т1ара темаш тайп-тайпара яр аьнна, Ведзижева дувцараши повесташи екьа мегаргья массехкача циклашта:

- 1.Граждански т1ема хетаяь произведенеш.
- 2.Коллективизаци.
- 3.Сийлахь-Боккхача Даьймехка т1ема хетаяь.
- 4).Критически тематика.
- 5.Сатира.

Ведзижев Ахьмада произведенеша хьахьокх вай кьам аттабоацача, чоалханеча новкьа додаш хилар, д1ахо а вай нийса г1оргдолаш, из никь вайнабовзийт г1ерт из. Цун произведеней тайп-тайпарча балхашкара, ханара, оамалех а сибатех а кьоастош бола нах ба, х1аьта цар массане а цхьана ч1оаг1дераш да кердача вахарцара г1улакхаш. Йоазонхочо оттаду декхара да кердадар, хозадар хьахьокхарал совг1а, цунна нах т1ахье-хар. Цун дуккхача дувцарашта юкье вайна тоьал дукха нийслу г1алг1ай халкьа хьаькьал,маькарал гучайоаккхаш дола халкьа кицаш, афоризмаш. Цун произведеней мотт цхьалха а бижа а ба, халкьо бувцача меттах из атта кьоаста а лац.Ала доаг1а, дика дезал ба йоазонхочун - кхо во1и, йо1и.Кьонгаш Гирихани, 1алихани (ший дувцара т1ара турпалаш санна), 1алаудини, йо1 - Зинаи(хьехархо). Йо1 дукха езаш,кьаьстта цох садоалаш вар из.Тахан дезала а дезалий дезала а ба цун. Ц1ена хоза овлахиларга хьежжа, беркате сом баьннаб цунах. Укх дунен т1а ший дог наха д1адала кийчча ваьхар, наха шоай дег чу, виц а ца веш, лелаву.

Тахан Ведзижев Ахьмад ц1и лелаш я из ваьха, х1анз цун дезал баха улица. Иштта Пхьилекьонгий-Юртара №3 йола школа а. Школан библиотеке музей я Ведзижев Ахьмада хетаяь. Горданова Л.Ш. (библиотекарь) ший низаца хьаяь, цун йо1а Зинас шийга дола документаш а, книжкаш а, кхьйола материал а д1а а енна.

Цуннах ца аьлча, хьанах аргда хьалкьа йоазонхо?

Ведзижева Марем Хосботовна